

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

INTERAKTIVNÍ PROJEKT

FILMOVÁ ESEJ

Last words of a child before the goodbye

Jáchym Kachlík

Katedra výtvarného umění

Studijní program: N021A310006 Audiovize
Specializace: AU - Interaktivní design / MgA.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Jáchym KACHLÍK**
Osobní číslo: **D21N0011P**
Studijní program: **N0211A310006 Audiovize**
Specializace: **AU – specializace Interaktivní design / MgA.**
Téma práce: **INTERAKTIVNÍ PROJEKT**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Diplomová práce
INTERAKTIVNÍ PROJEKT
FILMOVÁ ESEJ

Last words of a child before the goodbye
Jáchym Kachlík

Zásady pro vypracování

Návrh originálního a inovativního designu aplikace, webu nebo hry, jejich výtvarná koncepce a interaktivní prototyp.

Tvořící záměr: Tvorba poutavých vizuálních příběhů inspirovaných autorskou poezií.

Způsob realizace: Natáčení krátkých vizuálů, které pracují s různými příběhy a dojmy v návaznosti na autorskou poezii. Interpretace těchto vizuálů může být velice subjektivní. Výsledným výstupem bude formát, který interaktivně propojuje psanou i vizuální formu díla.

Cíl: Rozvoj autorské poezie a schopnosti přenést záměr a myšlenku efektivním způsobem i v rámci jiných médií. Rozvoj kreativního i praktického myšlení autora v rámci kinematografického i literárního výstupu.

Předpokládaný charakter výstupu: Knižní vydání obsahující interaktivní vazby na vizuální výstup díla.

Rozsah průvodní zprávy: 3 Normostrany.

Vedoucí práce: MgA. Jan Kokolia
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování DP**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie*. Brno:Host, 2016. ISBN 978-80-7294-736-2.

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Jan Kokolia**
Katedra audiovize

Datum zadání diplomové práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

Praha, duben 2024

.....
podpis autora

L.S.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 13. září 2022

Poděkování:

Rád bych touto cestou poděkoval především Adamovi Kachlíkovi za zprostředkování celého natáčení, jeho neskonalou technickou i morální podporu a pomoc s překladem. Dále vedoucímu práce MgA. Janu Kokoliovu za podnětné postřehy a nasměrování k finálnímu výstupu diplomové práce. Svým nejdražším konzultantům MgA. Milanovi Mazúrovi Ph.D. a MgA. Viktorovi Takáčovi Ph.D. za tolik potřebné doplnění perspektivy v rámci zvoleného media, za dodání kuráže vytvářet projekt v tomto pojetí a za neskonalou podporu v procesu tvorby. Dále pak Ondřeji Líbalovi za pomoc s nahráváním zvuku a se zvukovou postprodukcí. Karolíně Růžičkové za její vokální složku, Sáře Hohlové za grafické prvky a v neposlední řadě také Ronovi Kabanovi za pomoc s textem a mluveným slovem.

Na závěr patří největší poděkování těm nejodvážnějším dvěma dětem, které se rozhodly, že chtějí vyprávět svůj příběh a stát se hlavní tváří mého diplomového filmu. Bez jejich kuráže by toto dílo nemohlo vzniknout.
Neskonalé díky vám Noa a Kiro.

Obsah

1. Mé dosavadní dílo v kontextu specializace.....	8
2. Téma a důvod jeho volby.....	8
3. Proces přípravy a proces tvorby.....	9
4. Technologická specifika.....	10
5. Popis díla.....	10
6. Přínos práce pro daný obor.....	11
7. Resumé.....	12
8. Přílohy.....	13

1. Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

V rámci mého dosavadního vývoje v kontextu audiovizuálního umění, jsem většinou experimentoval s filmovým jazykem v jeho různých podobách. Od kratších formátů, které se pohybovaly na hranici komerční vizuality v novém, narativním kontextu, přes osobní performativní přesah, až po práci věnovanou sledování subjektu a jeho proměny v prostoru a čase. Ke kompletnímu pochopení vývoje mé autorské práce je však potřeba dodat komplexnější perspektivu k jednotlivým etapám mého osobního vnímání pohyblivého obrazu, jako takového.

Prvotní práce byla motivovaná především samotnou fascinací z možností, které dokáže vyjádření v mezích pohyblivého obrazu přinést. Stavěl jsem svoji práci na výrazné estetizaci, ve snaze vtisknout zvoleným tématům podobu komerčního snímku. Výsledek však ne vždy odpovídal mým původním představám a teprve rozsáhlejší praxe na poli kinematografie, jako součást velkých filmových štábů, mi přinesla zjištění, že bez tohoto složitého kolosu rozsáhlé produkční a technické podpory lze jen těžko vytvářet podobně funkční celky na základě mých představ. Tato zkušenost, spolu s důslednou analýzou mé dosavadní práce, mi pomohly na cestě k nalézání nových hodnot a mého osobního rukopisu, který je více intuitivní a ve výrazně bližším kontaktu se samotným sledovaným subjektem a záměrem, bez nesplnitelných očekávání z estetického hlediska.

Tento nový aspekt mého vlastního uvažování, jakožto vizuálního umělce, se poprvé vtiskl do méj klauzurní práce: „Kraj“ následovaný semestrální studií využití kamery Phantom Flex 4K, jakožto stěžejního narativního prostředku. Současná Diplomová práce „Last words of a child before the goodbye“ se tak stává zásadním milníkem v méj percepci pohyblivého obrazu díky novým prostředkům, které se mi otevírají za současného oproštění od daných dogmat, které jsem si nastavil na základě převzatého diskurzu.

2. Téma a důvod jeho volby

Volba tématu v rámci Diplomové práce vyplynula překvapivě samovolně. Samotná vztahová situace s přesahem do neopomenutelných konsekvencí se může na první pohled zdát velice jednoduchá. Nicméně celý snímek má roli spíše otevřeného narativu, který otevírá diskuzi ohledně hloubky, historie a komplexnosti souvisejících rodinných vazeb, přestože je ústředním tématem mezilidský vztah dvou sourozenců, zcela jedinečné prostředí a téma dospívání skrze symboly a ztělesněné noční můry. Neméně důležitý je však i vývoj vztahů a moje subjektivní role v této složité mezilidské hře.

Dvě hlavní postavy celého příběhu procházejí dynamickým vývojem rodinných vztahů od raného dětství v souvislosti rozchodu jejich rodičů a odsunu jejich otce, mého bratra, zpět do rodných Čech. Děti však nadále zůstávají u své matky v Normandii. Toto francouzské prostředí se zároveň stává i dějištěm setkání otce s jeho dětmi, které skrze svoji vzácnost a povahu dodává diametrálně jinou dynamiku vztahu otce a dítěte, než bývá zvykem.

Do tohoto vztahu, který se vyznačuje manipulativní povahou matky, stejně jako zoufalou pozicí otce, vstupuji jako aktivní člen, který sleduje v blízkosti komplexní dynamiku od doby počátečního vzniku a opojení obou rodičů, přes momenty největšího napětí, až po zoufalý a táhlý výsledek těchto sporů.

Už několik let totiž jezdím s bratrem do Normandie, abych mu celou situaci pomohl zvládnout a zároveň strávit drahocenný čas se svým synovcem a neteří. Stejně, jako jsem mohl za ta léta poznat průběžný vývoj osoby jejich matky, od nesmírného mezilidského souznění, až po znechucení a lítost.

Postupně se tak v průběhu času stává tato celá zapeklitá situace mojí osobní reflexí, která je ve výsledku bezpodmínečně zosobněna do dvou stěžejních postav, které si v průběhu dospívání vytváří prostředky, které jim slouží, jako obranný mechanismus. V neposlední řadě je to právě sourozenecké pouto a jejich vlastní přítomnost, která jim pomáhá se s těmito traumaty vyrovnat.

3. Proces přípravy a proces tvorby:

Proces přípravy vznikal poněkud ve vleku událostí předešlého roku. Postupem času nabíraly prostředky čím dál tím jasnější obrysy, ale téma, jako takové, bylo poměrně abstraktní. Velkým posunem ke konkrétní představě se stala až semestrální práce a následná dvouměsíční praxe na zahraničním filmovém projektu na pozici produkční asistence. Tato zkušenost mi dala tolik potřebnou percepci z filmového setu a neméně důležitý čas k reflexi mé osobní koncepce práce. Po příjezdu z pracovní stáže, jsem se bez většího odstupu ocitl opět v Normandii a začal intuitivně sbírat obrazy a zaznamenávat momenty v prostoru a čase. Zpět do Čech jsem tak přijel s množstvím materiálu, který otevřel diskuzi o dalším postupu v rámci mé diplomové práce. Všechny zaznamenaný materiál začal s postupem času dávat větší a větší smysl.

Příběh, dvou, mě tolik blízkých dětských postav, vytvářel natolik silný potenciál k hlubšímu rozpracování, přestože se objevovaly nové podněty a témata. Následný fokus tedy směřoval právě k příběhu dvou dětí v site-specific prostředí, které bylo dějištěm všech dosavadních vzpomínek. Následné osekání výsledného záměru mi pomohlo opět putovat do Francie s jasnější vizí. S tímto vědomím a po důsledné konzultaci s MgA. Milanem Mazúrem PhD., MgA. Viktorem Takáčem PhD. a vedoucím práce MgA. Janem Kokoliou jsem odjížděl do Normandie získávat další cenný vizuální i zvukový materiál.

Po příjezdu následovala neméně důležitá etapa vývoje. Koncepce postprodukce totiž z principu vytvářela nové výzvy, které vycházely z principu hledání nových vazeb a souvislostí. Samotný sběr záznamu měl především podobu dokumentárního pozorování situací a subjektů, bez zřejmého scénáře, proto se výsledný proces střihu nesl v duchu nalézání nových vazeb, ať už dramaturgických nebo vizuálních. Ve stejném duchu probíhal i sounddesign a volba zvukové a hudební složky.

4. Technologická specifiká

Použitá technika byla odvozena z velké části právě z poněkud složitých logistických podmínek. Lokace, kde jsem pracoval byla vzdálena 14 hodin cesty autem a tím pádem i samotné vybavení muselo mít skladnou podobu. Tento fakt eliminoval možnost práce s kamerou Phantom Flex 4K, právě kvůli její neskladné podobě a nemalé peněžní hodnotě. Vybral jsem si proto pro svůj záměr kombinaci kamery SONY A7 III, která mi umožnila snímat ve 4K rozlišení a sadu filmových objektivů Samyang. Pro real-time záznam zvuku jsem využil ZOOM H5. Veškeré technické vybavení bylo zprostředkováno ateliérem Interaktivního designu a přes MgA.Lukáše Kellnera ze školní půjčovny techniky.

5. Popis díla

Výsledný snímek pojednává o vztahu dvou sourozenců skrze symboliku různých subjektů a předmětů, spolu s touto symbolikou je jejich jazyk zprostředkován divákovi skrze podobu různorodých her, které odhalují dynamiku jejich vztahů.

Neméně důležitým narativním prvkem je i introspektivní náhled na dospívání starší sestry, která prochází dynamickým procesem vývoje, při kterém se jí ve strachu ze ztráty dětské nevinnosti tyto obavy zjevují v podobě temné siluety. Přítomnost zprostředkované podoby siluety může být interpretována s odkazem na rituální symboliku Morany. Tato linka, spolu se symbolem sépiové kosti a nevyjasněnou rolí této spirituální postavy, narušuje hranici snu a reality, do které se postava Kiry dostává. Sépiová kost v celém vyprávění narušuje hranici hry a přebírá roli symbolického klíče, který otevírá tento neznámý prostor dětských představ a strachů. Jsou to právě momenty, kdy se postava Kiry izoluje ve svém nitru a prohlubuje svoji introspektivní úvahu, zároveň sledující nic netušící a nevinou dětskou povahu Noa.

V závěru úhlavní části se přes autentické vyprávění noční můry dostáváme k obrazu rozlomené Sépiové kosti, kterou odnáší moře, toto gesto otevírá konečnou fázi ztráty iluzí a dětské představivosti.

V epilogu se opět vracíme k postavě Kiry, která zamyšleně prochází opuštěnou krajinou. Zamyšlené zaplétání vlasů divákovi zprostředkovaně odhaluje časovost dlouhého záběru a zároveň nás tímto gestem vrací obloukem na začátek filmu, kde se nám odhaluje postava Kiry v detailu zaplétajících vlasů. Epilog nás dovede do bodu, kdy Kira vzhlíží na hejno ptáků, které odlétá pryč. Kira opouští tímto momentem svoji roli dítěte a stává se tak mladou dívkou. Hejno ptáků již není pouhá představa, ale je zcela reálné a hmatatelné.

Výsledný přístup k obrazové skladbě a kompozici propojuje několik rovin, které se pro můj přístup k pohyblivému obrazu staly stěžejní.

Díky absenci složité technologické a produkční konstrukce, jsem si mohl dovolit být se subjekty ve výrazně intimnější rovině, být flexibilní v různých situacích a mnohem promptněji tak zaznamenávat autentické prožitky snímaných subjektů v prostoru a

čase. Tato rovina je obzvláště důležitá v práci s dětmi, které nedokáží tak snadno znovu interpretovat určitý prožitek a emoci. Zároveň jako autor pracuji s omezenou mírou pozornosti a energie, což pro mě byla hranice, přes kterou jsem nechtěl v praxi překročit. Unavit děti a na sílu je stylizovat do vytoužené pozice nikdy nemůže fungovat ve výsledném kýženém výstupu a zároveň znepríjemníte celý zážitek ve vzpomínkách, které si odnášejí.

Neméně důležitý je i přístup k záznamu a kompozici z hlediska časovosti. V tomto ohledu se pro mě stal velkou inspirací snímek „Sátántangó“ maďarského režiséra Bély Tárra a jeho citlivá práce s dramaturgickou linkou v rámci samostatných kapitol. V mém filmu se jednotlivé sekvence celým filmem spíše prolévají, sledují citlivě posun v prostoru a čase, zároveň však pomáhají budovat napětí a nechávají prostor pro vlastní úvahu.

Fluidní stříhová vazba, podpořená zvukovým a hudebním doprovodem, má za cíl diváka bez vyrušujících přechodů provést nově objevujícími se podněty. Především v momentech kdy se ocitáme v intimních myšlenkových prostorech dvou stěžejních postav. Tato fluidní struktura snímku je podpořená i prací s abstraktními fragmenty, které jen v náznacích odhalují svoji uchopitelnou podobu. Otevírá se tak otázka uchopitelnosti zobrazovaného prostředí a objektů v rámci pohyblivého obrazu.

V neposlední řadě je nasnadě vysvětlit i monochromatické spektrum finálního color-gradingu a rozhodnutí, které k tomuto řešení vedla. Hlavní motivací se už od prvo počátku stal právě fluidní přístup ke komponování stříhu v postprodukcii. Černobílé schéma mi umožnilo lépe prolínat jednotlivé záběry a opticky lépe sjednotit jednotlivé scény a prostředí, které se liší v prostoru a čase předchozího záznamu. Tento prostředek mi zároveň dal možnost divákovi odebrat jednu pomyslnou vrstvu vjemů, které, především ve více abstraktních scénách, oddělují diváka od uchopitelné formy snímaného prostředí a uvádí jej v rozpacích efektivněji do vnitřní úvahy nad sledovaným snímkem.

6. Přínos práce pro daný obor

Lyrický přístup k rozpravě o tématu vztahu dvou sourozenců, dospívání a ztrátě dětských iluzí je jedním z přesahů mé práce, který vnáší nové otázky do diskurzu experimentální kinematografie.

Samotná koncepce intimního náhledu, který se odráží v citlivé práci s obrazem a částečné narušování jasně čitelných scénických celků abstraktními detaily a fluidním stříhem je zatím poněkud neuchopený žánrový crossover, který nabízí velké pole k diskuzi nad způsobem sdělení autorem zamýšlených témat a dojmů. V neposlední řadě je to i bezprostřední přístup v procesu záznamu se snímanými subjekty, který přináší otázku nad potřebou mnohdy složitých a těžkopádných konstrukcí k dosažení kýženého sdělení.

Tyto výše zmíněné postupy, které jsem se rozhodl zkoumat ve své diplomové práci se ve spojení stávají jedinečnou a originální perspektivou, která ve své podobě filmové eseje jen stěží zapadá do mainstreamové podoby pohyblivého obrazu.

7. Resumé

What a pleasure it became, when the whole concept started to become a real twenty minutes short essay, that wouldn't be real without this colorful journey. It is really important to say in the end that this experimental project became such a whole and complete working mechanism that is opening once again discussion about contemporary art of moving image. It was not just experimental approach throughout the visul and musical composition but also the whole intimate experience, that is closely related to my personal life and family. These aspects of this essay gave me strengh to keep moving on this very thin ice of experimental cinema genre crossover.

PŘÍLOHY - STILLS

